

**CHRONIĆ CZY
NISZCZYĆ
ROPUCHE?**

**JOANNA
GAŁUSZKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania biologii dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Miterka
Recenzja merytoryczna – dr Alina Stankiewicz
dr Anna Pietryczuk
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Chronić czy niszczyć ropuchę? (45 minut)

Cel ogólny

Poznanie problemu związanego z ginięciem płazów w Polsce.

Cele szczegółowe

Wiadomości: uczeń rozpoznaje na filmie gatunki płazów (dla uczniów ze SPE), opisuje środowisko życia płazów, określa płazy jako zwierzęta dwuśrodowiskowe.

Umiejętności: uczeń klasyfikuje płazy na ogoniaste, bezogonowe i beznogie, uzasadnia konieczność ochrony gatunkowej wszystkich ropuch występujących w Polsce oraz innych płazów.

Postawy: przekonanie o ważnej roli płazów w ekosystemach wodnych i lądowych na ziemi dla tworzenia łańcucha pokarmowego w obydwu środowiskach (dla uczniów ze SPE), przekonanie o negatywnym wpływie gospodarki człowieka na środowisko naturalne płazów.

Metody/techniki pracy

Burza mózgów, debata dydaktyczna, rybi szkielet, pogadanka, projekcja filmu lub wycieczka do terrarium w pobliskim sklepie zoologicznym.

Formy pracy

indywidualna i grupowa w parach.

Środki dydaktyczne

Podręcznik, atlas płazów, Encyklopedia naturalna zwierząt – część I, rzutnik multimedialny, komputer lub tablica interaktywna, film edukacyjny.

Opis przebiegu lekcji

Faza wprowadzająca – 10 minut.

Odpytanie uczniów z przystosowań płazów do środowiska wodnego oraz lądowego.

Pogadanka wstępna na temat środowiska życia ropuchy szarej.

Faza realizacyjna – 30 minut.

Projekcja filmu edukacyjnego przedstawiającego różne środowiska życia płazów oraz bogactwo gatunkowe płazów. Uczniowie dostrzegają na filmie różne gatunki płazów oraz różne grupy: płazy beznogie, ogoniaste i bezogonowe. Metodą rybiego szkieletu uczniowie w trzech grupach zamieszczają na rybim szkielecie podział systematyczny płazów. Każda grupa opracowuje odrębny rząd płazów z wyodrębnieniem na: ogoniaste, bezogonowe i beznogie, podając nazwy gatunkowe tych kręgowców. Prezentacja zadań przez poszczególne pary, ocena wszystkich zaprezentowanych prac. Rozpoczęcie debaty

osądzającej ropuchę jako zwierzę pożyteczne i szkodnika. Projekcja filmu „Dlaczego chronimy ropuchę?”.

Faza podsumowująca – 5 minut.

Ocena debaty osądzającej ropuchę. Burza mózgów nad wskazaniem roli płazów w ekosystemach wodnych i lądowych na ziemi, a także wskazanie znaczenia gatunków ropuch dla człowieka. Podkreślenie negatywnego wpływu gospodarki człowieka na środowisko naturalne płazów.

Komentarz metodyczny

W celu przypomnienia informacji z poprzednich lekcji o płazach nauczyciel przywołuje do odpowiedzi chętnego ucznia, który zreferuje budowę płazów i wynikające z niej przystosowania w budowie do środowiska wodnego oraz lądowego. Następnie w formie pogadanki wstępnej nauczyciel wzbudzi ciekawość wśród uczniów, zadając niekonwencjonalne pytania: Gdzie mieszka ropucha szara? Czym żywi się ropucha? Jak wygląda ropucha szara? Czy widziałeś kiedyś ropuchę? Jak wygląda? Czym zasługuje sobie ropucha, aby ją chronić? Czy można bać się ropuchy i dlaczego? Postawione w ten sposób pytania otworzą procedurę lekcji w formie konstruktywistycznego modelu i pobudzą niejednego ucznia do uruchomienia aktywności i kreatywnego działania podczas zajęć. W kolejnym etapie uczniowie obejrzą projekcję filmu edukacyjnego przedstawiającego różne środowiska życia płazów oraz ich bogactwo gatunkowe. Uczniowie dostrzegą na filmie zarówno różne gatunki płazów, jak i grupy: płazy beznogie, ogoniaste i bezogonowe. Projekcję filmu można zastąpić obserwacją hodowli płazów w terrarium, jeżeli jest dostępne w pobliskim sklepie zoologicznym. Następną fazą modelu nauczania konstruktywistycznego to ujawnienie wstępnej wiedzy i włączanie nowych informacji z filmu poprzez nanoszenie jej na rybim szkielecie. Każda grupa opracowuje odrębny rząd płazów z wyodrębnieniem na: ogoniaste, bezogonowe i beznogie podając nazwy gatunkowe tych kręgowców. Po zaprezentowaniu prac przez liderów grupy uczniowie oglądają krótki film pt.: „Dlaczego chronimy ropuchę?”. Czwarty etap lekcji będzie polegał na doprowadzeniu przez nauczyciela do konfliktu poznawczego i wywołania osądu nad ropuchą. Każdy uczestnik rozprawy sądowej będzie mógł wygłosić swoje stanowisko w sprawie ochrony lub likwidacji tej grupy kręgowców, a uczniowie ze SPE staną się sędziami oceny sytuacji i to oni zdecydują o finalnym rezultacie rozprawy. W piątym ostatnim etapie lekcji zajdzie zjawisko sprzężenia zwrotnego między wiedzą wyjściową a nową, gdzie ostatecznie uczniowie wskażą na negatywny wpływ gospodarki człowieka na środowisko naturalne płazów, a także podkreślą znaczenie ważnej roli

płazów w ekosystemach wodnych i lądowych na ziemi dla tworzenia łańcucha pokarmowego w obydwu środowiskach. Nauczyciel przeprowadza ewaluację w formie ankiety z pytaniami do odpowiedzi w skali od 1 do 6: dziś na lekcji czułem się..., zazwyczaj na lekcji czuję się..., czuję się na lekcji dobrze, gdy..., nie czuję się na lekcji dobrze, gdy...